

Vijesti

Pet godina rada mlekare u Lajkovcu

Lajkovac se nalazi u zapadnoj Srbiji, 60 km od Beograda, na putu prema Valjevu. Na području ove opštine živi oko 20.000 stanovnika od čega je oko 55% poljoprivrednog stanovništva. Od ukupne površine poljoprivrednog prostora oko 17% otpada na livade i pašnjake.

Takva geografska konfiguracija i orijentacija stanovništva na poljoprivredu usloveli su razvoj stočarstva. Izgradnja mlekare počela je krajem 1978. godine. Osnovni cilj je bio da ona bude pokretač razvoja intenzivne stočarske proizvodnje. OOUR »Mlekara« — Lajkovac posluje u sastavu Zemljoradničke zadruge »Lajkovac«, koja je u okviru AIK-a »Valjevo«. Mlekara je puštena u rad 1. januara 1982. godine i ima kapacitet dnevne proizvodnje od 50.000 l mleka.

Prve tri godine rada mlekare karakterisane su bile izuzetno teškom situacijom koja se ogledala negativnim finansijskim rezultatima. Pored opštih uslova privređivanja u društvu, na takav rad mlekare uticali su neuhodana proizvodnja, nedovoljna obučenosť kadrova svih profila, nedostatak stručnog kadra, teško probijanje na tržište i drugo. Većim angažovanjem pre svega radnih ljudi mlekare i odgovarajućih struktura Zadruga, opštine i AIK-a od 1985. godine ova mlekara posluje s pozitivnim rezultatima.

Sirovinsko područje

Osnovni pravci razvoja poljoprivrede ovog regiona opredeljeni su neophodnošću proizvodnje hrane i unapređenja stočarstva. Predviđeno je da se zemljoradnička gazdinstva opredele za stvaranje minifarmi (do 5 krava) i da im se olakšaju uslovi opremanja zbog specijalizacije za proizvodnju mleka.

Sirovinsko područje mlekare prostire se na 5 opština u neposrednoj blizini Lajkovca. Radi iskorišćenja mogućnosti postojeće baze i proširenja područja otkupa mleka, poslu se prišlo organizovano. Uspostavljena je saradnja s individualnim proizvođačima mleka preko osnovnih organizacija kooperanata. Već se realizuju i u daljem su planu modernizacija i otvaranje novih sabirnih stanica za mleko, nabavka priplodnih junica i krava muzara, mašina za mužu i druge neophodne opreme za veću i kvalitetniju proizvodnju mleka.

Trenutno se na području zemljoradničke zadruge Lakovac realizuje program nabavke 600 priplodnih junica. U cilju unapređenja razvoja stočarstva kao vodeće grane poljoprivrede ovog kraja redovito se održavaju izložbe priplodne stoke. Tu poljoprivredni proizvođači pokazuju svoja dostignuća u proizvodnji kvalitetnih priplodnih grla u govedarstvu, a najbolji se nagrađuju vrijednim nagradama.

Mlekara je u 1986. godini otkupila oko 12,5 miliona litra mleka. To predstavlja stagnaciju u odnosu na prethodnu godinu i nedovoljne količine prema kapacitetima prerade. Zato je mlekara donela »Program mera za unapređenje proizvodnje kvalitetnog, higijenski i zdravstveno ispravnog mleka. Glavna de-

Sa izložbe priplodne stoke u Lajkovcu 1987. godine

latnost Programa usmerena je ka poboljšanju rasnog sastava i povećanju broja muznih životinja. Predviđeni su unapređenje tehnologije držanja goveda, proizvodnja stočne hrane i ishrana muznih grla. Posebna pažnja usmerena je na unapređenje tehnologije muže i postupaka s mlekom posle muže do njegove isporuke na sabirno mesto.

Program se realizuje u suradnji s odgovarajućim stručnim i naučnim institucijama iz Valjeva i Beograda.

Proizvodnja i prerada mleka

Mlekara je savremeni industrijski objekt, opremljen modernim linijama za proizvodnju pasterizovanog mleka, jogurta, kiselog mleka, kisele pasterizovane pavlake, slamurenih i polutvrdih sireva i drugog. Zadovoljavajući rashladni i skladišni prostor, automatski sistemi za pranje i održavanje higijene, sopstveni vozni park i savremene laboratorije stvaraju osnovne preduslove za uspešan rad.

U 1986. godini u mlekari je bilo zaposleno 127 radnika, od čega ih je u neposrednoj proizvodnji bilo 54. Od ukupno otkupljenih količina mleka struktura dobijenih proizvoda bila je sledeća:

— pasterizovano mleko	44,16%
— fermentisani proizvodi	28,21%
— razni sirevi	10,36%
— uslužno dato na sušenje	16,62%

Očigledno je da zbog sadašnje ekonomske situacije u mljekarstvu i ova mljekara svoje opredelenje sagledava kroz konzumne proizvode, prvenstveno kroz kiselo-mlečne napitke, zbog njihove bolje akumulativnosti.

Tržište

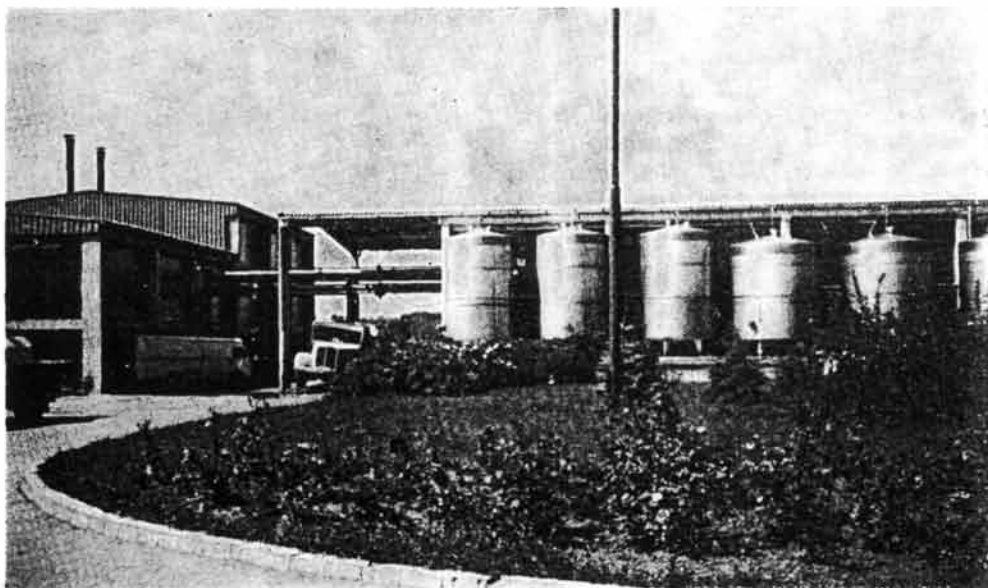
Mljekara svoje proizvode plasira uglavnom u okolna mjesta i na tržišta Valjeva, Lazarevca i Beograda. Proizvodi mljekare značajno su zastupljeni i na Crnogorskom primorju i u jugoistočnoj Srbiji. Kvalitet proizvoda dostigao je zavidan nivo koji su uočili i potrošači, pa su ti proizvodi rado viđeni na trpezama mnogih domaćinstava, bolnica, škola, sportskih i drugih organizacija.

Vrednost proizvoda mljekare Lajkovac konstatovana je i na ocjenjivanju kvaliteta na Novosadskom poljoprivrednom sajmu i na Beogradskoj konferenciji potrošača, pa su u proteklom periodu mnogi proizvodi nagrađeni za kvalitet diplomama i plaketama.

Razvoj i saradnja s naukom

Sadašnje stanje u mljekarstvu i takav razvoj mljekara nisu omogućili da se potpuno reši pitanje kadrova. Mljekara ulaže velike napore da se taj problem što pre reši. Zato se dosta ulaže u usavršavanje postojećih stručnjaka i stvaranje uslova za dovođenje neophodnih kadrova.

Od svog osnutka mljekara se povezala s odgovarajućim naučnoistraživačkim ustanovama i fakultetima zbog poslovne saradnje i zajedničkog učestvovanja u naučnim istraživanjima za potrebe mljekare. Kao rezultat te saradnje i uz pomoć Regionalne zajednice nauka Podrinjsko-kolubarskog regiona reali-

Detalj iz mljekare u Lajkovcu

zovan je Projekt o mogućnostima korišćenja surutke za proizvodnju biološki vrednih napitaka. Stalno se saraduje s Veterinarskim i mlekarskim institutom u Beogradu u oblasti kontrole kvaliteta proizvoda, razvoju sirovinskog područja, unapređenju uslova proizvodnje i zrenja polutvrđih sireva. Na XXV seminaru za mlekarsku industriju u Lovranu već su objavljeni neki rezultati istraživanja.

Stručnjaci mlekare prisutni su i na ostalim naučnim i stručnim skupovima, gde sve više aktivno učestvuju u unapređenju mlekarstva naše zemlje.

Zaključak

Iako je mlekara Lajkovac novija mlekara, svojim ukupnim dosadašnjim radom opravdala je očekivanja. Glavni rezultati očekuju se u drugoj fazi razvoja, kad će biti povećani proizvodni kapaciteti na 70.000 l mleka na dan, uvećan asortiman kvalitetnih proizvoda, prošireno tržište i ojačan stručni tim sposoban da vodi takvu mlekaru.

M. Marković i M. Ostojić

UPUTE AUTORIMA

Cijenjeni autori!

Kako bismo međunarodnoj javnosti olakšali praćenje znanstvenih i stručnih radova u »Mljekarstvu«, molimo Vas da prije pisanja radova proučite »Upute« i pripremite rukopis prema zahtjevima. Na taj ćete način omogućiti brže objavljivanje i veću dostupnost vaših radova svjetskoj javnosti i pridonijeti da naš i Vaš časopis »Mljekarstvo« postane još ugledniji.

1. Časopis »Mljekarstvo« objavljuje radove koji podliježu recenziji dva recenzenta za:

- izvorne znanstvene radove
- prethodna priopćenja
- znanstvene bilješke,

a za:

- preglede
- stručne radove
- izlaganja sa znanstvenih skupova

obaveza je jedna recenzija.

Recenzenti se biraju iz kruga stručnjaka u neposrednom području na koje se odnosi rad predložen za objavljivanje. Autori mogu redakciji predložiti imena recenzenata.

Autori predlažu kategoriju za svoje radove, ali konačnu odluku o svrstavanju rada donosi redakcija na temelju mišljenja recenzenta.

Prihvatanje rada obavezuje autora da iste rezultate ne objavi drugdje.

2. »Mljekarstvo« objavljuje i tekstove koji se ne recenziraju:

- prikaze i saopćenja iz prakse
- prikaze (izvode) iz stranih (domaćih) časopisa
- vijesti
- prikaze knjiga i dr.